

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

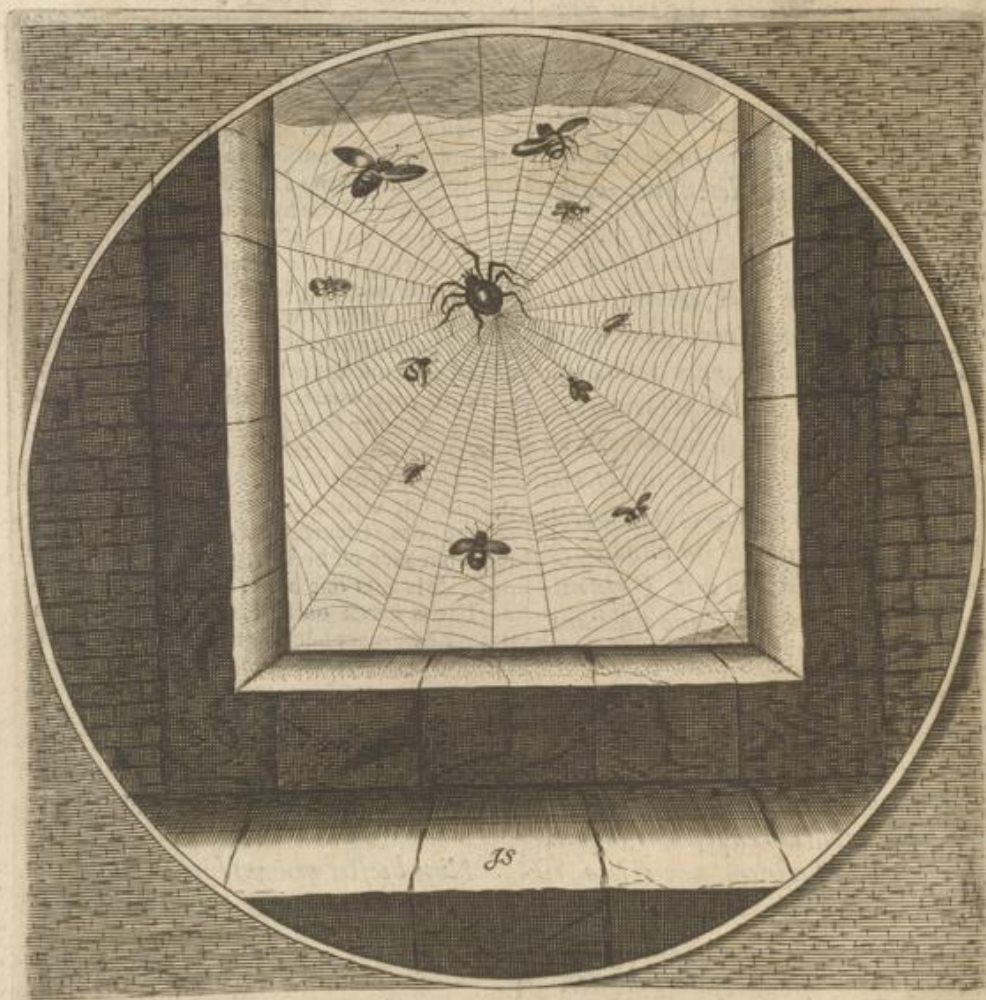
Proteus ofte Minne-beelden verandert in Sinne-beelden

Cats, Jacob

Rotterdam, 1627

XI. Non intrandum, aut penetrandum

urn:nbn:de:bsz:31-101049

OVID. DE **H**oc unum monco, si quid modò creditur arti,
ART. I. **A**ut nunquam tentes, aut perfice.

Mich. Montagn. des Essais, Lib. 3. Cap. 54
Le vice est de n'en pas sortir ; non pas d'y entrer.

Die

DE vwebben die de spin gevvoon is uyt te setten,
Zijn van gelijcken aert met Venus vvarre-netten,
Al vvat daer omme gaet dat fietmen inde min
De bie die vliegheer deur, de mugghe blijfter in.
Leert, jonge lieden, leert door Venus garen breken;
Daer blijft maer kleyn gespuys in spinne-vwebben steken:
En laet u vrijen geest niet binden als een mugh,
Of breecker deur met kracht, of keert met kunst te rugh.

Non intrandum, aut penetrandum.

H*oc, quod rete vides, teneri sit carcer amoris,
Quæ sedet in medio, sit Cytherea tibi:
Aspicias, ut culices, insectaque vilia, muscæ
Factentur patulis præda retenta plagis:
Posteritas crabro acris equi per stamina transit,
Et laquei vespa concutiente ruunt.
Rumpit & abrumpit casses cordatus amoris:
Degeneres Veneris molle retardat opus.*

Ou passe ou l'Amour chasse.

Rien que le sot amant, sans force, sans courage,
Demeure garotté en ce debil cordage,
Que Venus a filé: le brave esprit y vaut,
Ou jamais y entrer, ou penetrer y faut.

Gg. 3

Te wjds

Te wyden net, is staegh ontset.

VV Anneer eē grage spin ontsluit haer broose nettē,
 En gaetse voor eē deur of voor eē venster setten,
 Hier vlieght een horfel in, en daer een voghel deur,
 En elders raeght de meyt, en opent grooter schein;
 Siet daer is dan het tuygh aen alle kant ghereten,
 Soo dat de vlieghen selfs ontkomen door de spleten.
 Ghesellen, so ghy vvenscht van druck te zijn bevrijt,
 Ghebruyckt een matigh net, en spantet niet te vviyt.

In vulnus majora patent.

D*Um laxos gracili pede tendit aranea casses,
 Et nimium lotè futile pandit opus ;
 Aut laqueos tecto lapsi rupere lapilli,
 Aut citò præteriens retia findit avis :
 Et modò crabro plagis, modò turbidus ingruit auster,
 Sic aliquà semper parte lacuna patet.
 Armenta sua nimium qui pandere sortis
 Aggreditur, semper quo feriatur habet,*

Qui trop embrasse, peu estraint.

L'Araigne largement va ses fillets estendre,
 Mais voila dechirez ses lacqs, au lieu de prendre.
 Qui, haut en ses desseins, ses rets trop a ouvert,
 En s'ouvrant au malheur, au lieu de gain il perd.

IN VOL

Fortunam, velut tunicam, magis concinnam proba, quam longam, ait Apul. Magni quippe animi est magna contemnere, ac mediocri malle, quam nimia, ait Seneca; illa enim utilia vitiaque sunt, haec, eo quo superfluunt, nocent. Segetem nimia sternit ubertas. Rami pomorū onere franguntur, & ad maturitatem non pervenit nimia fecunditas. Idem animis humanis evenit; eos quippe immoderata felicitas rumpit, quā non tantum in aliorum injuriam, sed etiam in suam vertuntur: fitque iis, quod exiguis statuis solet, quibus imperiti artifices magnas bases subdiderunt, ex quibus magis conspicua redditur earum exiguitas. Pusillo sanè animo munus amplū, aut opes ingentes additae, magis imperitiam, animisque fatuitatē produnt. Stultus gubernator est, qui totos adeò sinus explicuit, ut, si tempestas ingruat, expedita armamenta contrahere non possit.

VAn rijckdommen (seydt Apulejus) moeten oordeelen als van kleederen, ende voor beter houden die ons recht wel passen, als die, te groot zijnde, ons wijt en sloffich om 't lijf hanghen. 't Betacmt een groot ghemoes (seydt Seneca) groote dinghen te verfmaden, ende liever te verkiesen dat middelmatig is, als dat te veel is: 'tee:ste is handtsaem en nut, het andere is onschickelijck door sijn groote. Door te gulsighen veylheydt werdt het groen kooren leggherich, ende en kan niet rypen. Door ghewichte van vruchten scheuren de boomen. 't Gaet even soo mette ghemoederen der menschen: onmatighe voorspoedt is oorsaecke van haer qualijck varen, sulcx dat sy niet alleenlijck aen haer seiven, maer oock aen andere hinderlijck werden, niet onghelijck zijnde de beelden die den eenen of den anderen onverstandighen ambachtsman op een al te grooten voet ghestelt heeft, waer door haer kleynthe des te meer uytmyt. 't Is seecker dat kleyne verstanden tot groote ampten ghevordert, dies te meer haer onverstandt aen den dach brenghen. 't Is een slecht schipper die 't zeyl in voorwindt soo seer uyt gheviert heeft, dat hy 'selve, als het noode doet, niet een reeffjen en kan inwichten.

SENECA AGAMEM.

C orpora morbis	Placet in vulnus
Majora patent,	Maxima cervix.
Et dum in pastus	Modicis rebus
Armenta vagos	Longius avū est.
Vilia currunt,	

SENECA DE TRANQ.

Qui multa agit saepe fortuna potestatem sui facit, cogenda in arctum res sunt, ut tela in vanum cadant. Angustanda sunt patrimonia nostra, ut minus ad injurias fortuna sumus expositi. Magna armamenta pandentibus multa ingruant necesse est.

2. TIMOT.

*Dat sy vande banden des duyvels ontgaende, ontwaken
tot synen wille.*

DE netten vande spin, die inde vensters hanghen,
En konnen maer alleen de cleyne mugghen vanghen,
De wespe mette bie, en al wat hooger sweeft,
Maect dat het broose raegh op hen geen vatten heeft.
Wat can een moedigh hert sijn goeden vvegh beletten?
Al vvat de vverelt spint en zijn maer broose netten.
En acht, ô vveerde ziel, en acht geen lossen vvaen,
De vvint verstroyt het kaf, maer niet het vvichtigh graen.

Pervia virtuti, sed vilibus invia.

E*st similis nostro, quem textit araneus, orbis ;
Plurimaque humanae conditionis habet :
Hic nocturna culex, obscaenaque musca pependit,
Utraque ridendo compede nexa pedes.
Posteritas crabro acris equi, virtutis avita
Consciens, incursum debile solvit opus :
Carpite iter caeli, quibus est caelestis origo,
Hec plaga, nil praeter vilia monstra tenet.*

PROVERB. 5. 25.

Il sera happé par les cordes de son peché.

LE monde & ses filets nous font icy la guerre,
Il faut monter au ciel sans s'arrester en terre:
Arriere lacqs mondains; jamais divin esprit
Plein d'animosité ta foible rets ne prit.

PERVIA

Vitam hominis Christiani transitum esse, ipsumque perpetuum viatorem videri, divini verbi elogia diserte pronuntiant. Non habemus hic locum permanentem, sed alium expectamus, inquit Apost. Transire igitur virtutis, herere alibi ignavia est. Gaudet motu animus christianus, & in hoc, calum sibi cognatum imitatur. In partibus scythia homines quosdam unquam domicilium figere, plaustrum se suaque identidem transferre memorie prodium est. Id vere christianum decet: dolium hoc nostrum, Diogenis more, identidem volutandum est, sistendum raro, figendum nunquam, & nusquam. Finge mihi aliquem e regione longinquâ ad patriam properantem, in cauponam aliquam lepidam ac facetam incidisse, qua benigne eum habeat, ac lautè excipiat; hunc eò loci si, tanquam ad sirenum scopulos, harentem cernamus, non quid excordem ac insipidum jure dicemus? ita sanè: vir fugiens quippe, ut est in proverbio, non moratur strepitum lyrae. Idè de nobis censeamus. Nec illecebris ac lenociniis suis mundus hospes, aut caro caupona nos impediunt, quo minus in veram illam ac caelestem patriam, velis equisq; properemus. Annue, summe Deus.

Dat het leven van een Christen mensche is als een deurganck, de mensche selfs als een reysende man, werdt ons in Godes woerde duydelijck gheleert. Wy en hebben hier gheen blyvende stede, maer wy verwachten een andere, seydt de Apostel. 'tIs dan dapperheydt op dese wegh staegh aen te treden: 't is onachtsaemheydt erghens te blyven leuteren. Het Christelijck gemoet heeft lust in beweginghe, oock selfs in dat eenige over-een-komste met den hemel hebbende. Men hout, dat in scythia menschen zijn, die nergens een vaste woonplaetse stellende, ghestaech huys en huysraedt op een wagh en herwaerts en derrewaerts omme-voeren. Yet sulcx betaemt voor al een Christelijck gemoet, yeder dient sijn vat (op de wijse van Diogenes) ghestadelijck om en t'om te robbelen, selden te setten, nimmermeer te vesten. Neemt datter yemandt, uyt verre landen, naer sijn vaderlandt reysende t'eenigher tijdt onder weghe quame ter herberghe, daer hy by den weert wel en vriendelijck ghetoeft werde, in ghevalle hy door sodanich onthael verlockt wesende, sijn reyse ginck staken, ende bleef ter selver plaetse lunderende, sonde een yeghelijck daer uyt niet oordeelen, dattet den sulcken lieght ter plaetsen (soomea seydt) daer naen de ossen bolt? ontwyffelijcken ja. Laet ons vry dencken dat wy zijn in dusdanige ghestaltenisse. De werelt is ons (so het schijnt) een gheneuchelijcken weerd, ons vleessche een vriendelijcke weerdinne: laet ons sorghe dragen, dat wy, zijnde op de reyse naer ons ware vaderlandt, door de aenlockinghe van d'een en d'andere, in onsen goeden wegh niet verdraegt en werden.

AVGVST. HVM. 3.

Dabolus non invalesceret contra nos, nisi vires ex vitiis nostris prabere-

mus, & locum ei dominando nobis peccato faceremus, unde nolite locum dare diabolo.

Hh

AMf